

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 58.

V Ljubljani, v sredo 20. oktobra 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Poslanec Šuklje — uskok.

I.

Najvažnejša, pa tudi najžalostnejša prikazen na obzorju slovenske politike je dejstvo, da slovenski poslanci na Dunaju v trenutku pred glavno bitko niso več solidarni, ker je iz slovenske krščansko-narodne zveze uskočil dvorni svetnik Šuklje. Zapustil je slovenske svoje tovariše zato, ker ni bil izvoljen v proračunski odsek. Važen dovolj se nam zdi ta dogodek, da ga omenjamo na tem mestu, in gotovo se bodo prej ali slej pečali z njim, naj je še tako kočljiv, vsi slovenski listi. Doslej so bolj določno izrazili svoje mnenje le: „Slovenec“, ki je obsodil Šukljejev izstop, „Slovenski Gospodar“, imenovavši Šukljeja — uskoka, in „Slovenski Narod“, ki je v svoji doslednosti vzel pod isti trdni plašč uskoka Šukljeja, pod katerim varuje v „zvezi“ ostala poslanca dr. Ferjančiča in Kušarja.

Da glasilo Tavčarjeve telesne straže hvali in odobrava Šukljejev izstop iz „zveze“, nas je komaj iznenadilo. Kdor pozna grozno zmešnjavo, katera vlada v „Narodovi“ stranki od tistega časa, odkar se je ta strančica, čuteč svojo politično onemoglost, začela opirati na raznovrstne, narodnemu programu, in celo med seboj najbolj nasprotne življe, na Nemškutarje, vladne kimovce in socialne demokrate, isti spoznava, da je v tej točki „Narodovo“ postopanje le dosledni napredek po poti nedoslednosti, ki brez dvoma privede stranko na — boben. Vender o tem izpregovorimo prihodnjic. Danes imamo pred seboj „razsodnega“ moža, „treznega rodoljuba“, dvornega svetnika Šukljeja.

Minulo je še le pol leta, kar je poslanec Šuklje proglasil v „Narodu“ svojo „*professio fidei*“ glede kluba. Dne 27. marca t. l. je Šuklje s svojim podpisom objavil v „Sl. Narodu“ te-le zanimive stavke: „Prisvajam si nekoliko politične razsodnosti ter nekoliko preudarka glede dejanske parlamentarne situacije. Kakor vsak trezn rodoljub, sodil sem i jaz, da so v skrajni nevarnosti najvitalnejše koristi našega naroda, kakor hitro nastopijo naši poslanci na Dunaju zopet kot „*membra disjecta*“, mesto da bi, spoznavši skupnost interesov, zjedini se s hrvatskimi in srbskimi tovariši v jedno parlamentarno skupino, v „Jugoslovanski klub“. Ta misel ni izliv meglene sentimentalnosti, temveč rodil jo je praktični razum starejšega politika. Povsem jasno je, da smo izgubljeni slovenski poslanci, da na neodpusten način prejudiciramo najvažnejšim vprašanjem, ako domači prepir zanesemo v državno zbornico ter se ne moremo premagati v toliko, da bi, pozabivši mejsebojna stvarna in osebna nasprotja, skupno branili skupne narodne zadeve in interese.“

Ne bodemo ponatiskovali, kar piše Šuklje v istem članku dalje o potrebi stroge discipline, da se bodo mogle izkoriščati skrajno ugodne konstelacije za Slovence le v tem slučaju, ako bodo poslanci zjedinjeni v jedno organično celoto, da se bodo isti vpoštevali le tedaj, ako bodo združeni, da se na maloštevilne frakcije, na male otrinke prerado popolnoma pozabi, da je uprav dolžnost slovenskim poslancem, združiti se, da le

z združenimi silami dosežemo, kar je neizogibna potreba v obstanek naših primorskih bratov ter v obranitev avstrijske državne ideje na obalih sinje Avstrije, da bode tudi v koroških in štajarskih zadevah celotni klub imel tehtnejšo besedo, nego majhni odlomki, da se izjalovijo vsi naporji glede belokranjske železnice, ako ne pritisnemo kot trdno zveržena masa vseh jugoslovanskih poslancev itd. — Menimo, da smo slišali dosti, če ne že preveč.

Ali je mogel poslanec Šuklje ostrejši meč zavihitati nad glavo onemu slovenskemu poslancu, ki bi se drznil uskočiti iz kluba in rušiti toli potrebno slovo? A, glejte, kdo bi si bil mislil, da je mogoča tako tragična usoda! Ostri meč je padel pisatelju samemu na glavo! Šuklje je z onim člankom podpisal sam sebi grozno obsodbo!

Kar je pa treba posebno pibiti, je to, da je isti Šuklje, ki je zdaj iz razžaljene častilakomnosti zapustil svoje tovariše, na koncu onega članka sam pisal, da se gre glede jednega kluba za dobro, pošteno stvar, katere pošteni rodoljubi ne smejo oškodovati, in da končuje oni članek takó: „Za stvar mi je, vnanjosti preziram“. „Zagotavljam Vas: Jaz za svojo osebo bodem presrečen, ako me objektivna nepristranska ocena v vseh teh ozirih proglasi celo za zadnjega in najmanj vsposobljenega mej vsemi našimi zastopniki“.

Koliko je vredna ta ponižnost, je pokazal dogodek zadnjih dnij, ko je Šuklje zaradi osebne zadeve uskočil. In tudi, če ga je želel imeti v odseku minister Gautsch, to njegovega skoka prav nič ne olepšava, kajti znano je, da bi Gautsch najraje videl, ko bi Slovence zastopal samo baron Schwegel.

Glasovanje v proračunski odsek ni bilo prenačljeno. Agitoval je res poprej Šuklje od poslanca do poslanca, da bi bil namesto dr. Kreka prišel v odsek. Ko je pa ogromna večina odločila proti njemu istotako, kakor pred pol leta, bi se bil moral Šuklje udati, ako mu res gre za dobro stvar. Ni prav, da je iz maščevalnosti takoj obrnil Slovence hrbet in tekel na hodišče zbornice baronu Schwegelnu tožit bolečine svojega užaljenega srca.

Ker je sedanji položaj silno kritičen, tako da se jako znižava veljava slovenskih poslancev sploh, ako je odkrušen le jeden naš zastopnik, in ker „otrinek“ Šuklje tudi za belokranjsko železnico ne bode mogel ničesar storiti, ako bode v nasprotstvu z drugimi tovariši, je resnemu politiku jasno, da le strastni kratkovidnež more odobravati Šukljejev korak, in da le dvomljive vrednosti rodoljub more norčevati se iz slovenskega sklepa, s katerim je 2000 odličnih, treznih in resnih mož na vseslovenskem shodu soglasno določilo klub, v katerem naj delujejo skupno vsi naši slovenski poslanci.

Izvirni dopisi.

Iz Novega Mesta, 12. oktobra. Novi uradniki za tukajšnja sodišča so že imenovani in biti smemo s tem imenovanjem povsem prav zadovoljni. Želeli bi pa, da bi g. svetnik Einspieler ostal še nadalje vodja mestnemu delegiranemu okrajnemu sodišču, saj še ni bilo tam

nikdar poprej vse v tako strogem redu, kakor je sedaj. Zares razveselila nas je pa vest, da se vender enkrat znebimo zadnjega Nemčurčka, g. Moschee-ta, katerega iz celega srca privoščimo tržaški iredenti ter kličemo: „Srečno pot in ne vrni se nikdar več!“

Ker se je število sodnijskih uradnikov izdatno pomnožilo, je nastalo pereče vprašanje, kam z njimi v stanovanja, saj poštenega stanovanja za uradnike in sploh stanovanja že sedaj skoraj ni več dobiti. In vender so naši mestni očetje dosedaj vedno trdili, da je v tem oziru vse v najlepšem redu, češ, kakor je bilo do sedaj, tako naj bode na vse večne čase. Da so se pa ti gospodje temeljito zmotili, evo Vam dokaza. Vsled demoliranja poludruge hiše, kjer se sedaj novi most gradi, morali so si stanovniki teh hiš iskati družih stanovanj; klepar g. Kiselj imel je pa že smolo, ker ni mogel dobiti v celem mestu več stanovanja in je že mislil napraviti si na „Loki“, ali kje drugje v obližju mesta, leseno barako. Pa, glej čudo! V njegovi najhujši stiski usmilil se ga je gospod S. in mu milostno dal pritlično stanovanje v „stari davkariji“, obstoječe iz dveh sob in kuhinje, za katero mu mora plačevati mesečno 16 gld., beri: šestnajst goldinarjev, akoravno je isto po naših razmerah vredno komaj 7, ali največ 8 goldinarjev. Čast temu Samaritanu! Po tem receptu bi se seveda ravnali tudi vsi drugi, ali vsaj večina hišnih posestnikov, ako bi res vse pri starem ostalo. Z veseljem tedaj pozdravljamo najnovejši ukrep občinskega odbora, da je vender enkrat uvidel potrebo, odločiti se za nadaljevanje stavb, in dobro bi bilo, da bi se ljudje, bodisi domačini ali tujci, kateri razpolagajo s potrebnimi sredstvi, odločili za grajenje novih hiš, kar bi se jim pač dobro obrestovalo.

S Tolminskega, 18. okt. Te dni nas je zapustil g. Milovčič, c. kr. svetnik, in se preselil v Gorico. Nehvaležno bi bilo pozabiti moža in ne priznati njegovih zaslug. V kakšnem položaju je bilo c. kr. okrajno sodišče v Tolminu pred njim, je vsem še v spominu. Kar se tiče slovenskega uradovanja, je bil g. Milovčič jeden prvih, ki se ni ustrašil. Še kot najnižji uradnik v Istri se je drznil hrvatski in slovenski uradovati brez ozira na vihanje nosov v gorenjih nadstropjih. — Dasi mu je bil bolj hrvatski jezik prirojen, vender se je trudil kot c. kr. sodnik v Cerknem, da se je takoj privadil slovensčini. Kot sodnik v Tolminu in potem kot svetnik, je bil mož na svojem mestu. G. Milovčič je bil mož discipline in strogega reda. On je bil v svojem poslu brezobziren na zgoraj in na zdolej. Priviligovanja in prikupovanja ni poznal; kar je imel v srcu to mu je bilo v ustih. Zato pa se je zdel marsikomu preosoren in preoduren. Toda to strogo in natančno postopanje je bilo v veliko korist celemu sodnemu okraju. Pomisliti je treba, da je bil vedno prvi v uradu, za njim so šli še le drugi. Ako pomislimo, kako se drugod godi, se pač srečnega lahko šteje okraj, kamor pride tak uradnik. Mi ohranimo g. Milovčiča v najboljšemu spominu in čestitamo Gorici, da ga je dobila v svojo sredo.

Na Idriji pri Bači je dal g. župnik Pervanje napraviti zvoniku novo pokrivalo v gotičnem slogu. Zvonik je zdaj krasen, da malo takih. Delo je izvršil občeznani mojster v Cerknem P. Bevk, samouk. Čuditi se moramo, da je tak spreten zidarski mojster, ne da bi bil obiskoval visoke šole. Vse delo je stalo prilično 1200 gld. G. župnik je delal brez verskega zaloga, ki navadno delo le zadržuje in ga ne pospešuje. Stroške je sam iz svoje lastne blagajnice poravnal. Pred par leti je dal napraviti nove zvonove, zdaj pa zvonik. Trajen spominek si je postavil na Idriji pri Bači. Dela pri cerkvi in župnišču bodo klicala poznim rodovom, da je bil enkrat na Idriji župnik: Martin Pervanje.

Iz Doline pri Trstu, 15. okt. Brežanka je letos izvrstna. Gledé dobrote se celo nič ne ustraši pridelkov prejšnjih let. Prideluje se le v Bregu, kateri spada večinoma v dolinsko županijo. Prejšnjih let se je skoro vsa brežanka na Kranjsko izvozila, in bila je že stoletja dobro poznana, kajti že nepozabni naš Vodnik je o nji pel: „Živela mat' brežanka!“

Letos so pa kranjski kupci izostali, kar je nam neumljivo. Znabiti pa vendar kako vino z imenom „brežanka“ točijo, kakor slučajno za prosekarija točijo neko tirolsko vino. To bi ne bilo lepo.

Brežani smo Slovenci in svojemu narodu zvesti. Imamo pa mnogo hudih nasprotnikov, najhujši so Lahoni, ki nas hočejo narodno in gospodarski uničiti. Tako nas pri prodaji naše brežanke zatirajo ter vinske kupce z raznoterimi lažmi od nas odvrtaajo. Nekega odličnega kranjskega vinotrčca, ki je že večkrat z zadovoljnostjo brežanko kupoval, so naši nasprotniki v Trstu z obrekovanjem odvrnili, iti po brežanko v Breg. Med drugim so se mu nalagali, da kupujemo Brežani italijanska vina in potem na Kranjsko pošiljamo. To je ostudno obrekovanje. Kje se bo naš kmet drznil, kaj takega storiti? Brežanom kaj takega niti na um ne pride. Ako so nam ti naši „dobrotniki“ odvrnili jednega vinskega kupca, so jih znabiti še več!

Radi tega vabimo kranjske vinotrčce in vinopivce, da nas podpirajo, kajti Brežani smo solidni Slovenci. Podpirajmo se, bratje! Brežanka ima letos prav zmerno ceno. Obrniti se je do predsedništva „Okrajne kmetijske zadruga v Dolini“, katera bo drage volje postregla z nasveti in dejanjem, da dobite pravo brežanko. „Svoji k svojim!“ Posestnik.

Politiški pregled.

Položaj v državnem zboru je še vedno nejasen. Načelniki desniških klubov so se razgovarjali z Badenijem, pod katerimi pogoji bi bila večina voljna podpirati vlado. Badeni je dajal zopet le prazne obljube; prva skrb mu pa je, da po ceni spravi pod streho nagodbeni provizorij. Strašilo, da bode Badeni vladal brez državnega zbora par let, tudi nima uspeha. Ker je bilo včeraj več poslancev na počitku, je postala zbornica po dveurni seji nesklepčna in predsednik je napovedal zvečer sejo za nadaljevanje tožbá proti ministrom. — Župan dr. Lueger je bil dné 17. t. m. pol ure v avdijenciji pri Badeniju.

Čehi na Dunaju so napravili dne 17. t. m. v Pratru velikansko slavnost na korist zgrajenju „Narodnega Doma“ na Dunaju. Nacijonalni nemški listi so pihali jeze, da se Čehi kaj takega drznejo na nemškem Dunaju. Župana dr. Luegerja ostro prijemajo, ker je na nekem shodu rekel, da se Dunajčanom Čehov ni bati, in da jih ni treba več sramotiti.

Bojkot dunajskim Čehom. V seji dunajskega občinskega sveta, dne 15. t. m., predložil je nacijonalec Fochler nasvet, kako se naj omeji poslovanjenje Dunaja. Predlagal je, da Čeh ne sme dobiti nikake mestne službe, da se mestna dela ne smejo oddajati Čehom, ter da se naj vsi Slovani, ki so v mestni službi, odpuste iz mestne službe. Dr. Lueger se je izjavil proti predlogu ter se pošteno ponorčeval iz nemškonacijonalnega občinskega svetnika Tomaneka, ki je tudi podpisal predlog, dasi je rodom — Čeh.

Nemec je Nemeč! — če je tudi socijalni demokrat. To je dokazal tajnik mokraškega shoda v Hamburgu, ko je rekel Poljakom: „Mi ne poznamo poljskih sodrugov v nemški socijalni demokraciji in ne bomo nikakor pustili, da bi pri nas v Nemčiji nastala jezikovna zmeda, kakor jo imajo, žal, avstrijski sodrugi radi tamošnjih razmer.“ — Ker Avstrija vse dobiva iz Nemčije, ni dvoma, da bodo kmalu tudi slovenski socijalni demokrati izvedeli, kje so.

Srbija je tako srečna, da ima dva kralja, očeta Milana in sina Aleksandra. Včeraj sta prišla oba z Dunaja v Belgrad. Najbrže je oče prinesel domov za odpustek — dolžna pisma.

V Florenci se je povodom pogreba nekega socijalista vnel prepir in pretep s policijo. Policijski brigadir Mancini je padel v boju.

Domače novice.

Osebnosti. Cesar je podelil velezaslužnemu županu kranjskemu g. Karolu Šavniku naslov cesarskega svetnika, obč. svetniku kranjskemu g. Franu Dolencu pa zlati zaslužni križec s krono. — Ljubljanski mestni policijski komisar g. Podgoršek namerava izstopiti iz mestne službe. — Naš slavni rojak operni pevec g. Pogačnik-Naval bode gostoval na dunajski dvorni operi v „Traviati“, „Romeju in Juliji“ in „Lohengrinu“. — Č. g. dr. Sedej je baje odklonil kandidaturo za nadškofijsko stolico v Gorici in govori se, da bode postal goriški nadškof dr. Mahnič. — Deželni glavar štajarski grof Wurmband je toliko okrevljal, da so ga mogli pripeljati iz Krive Vrbe ob Vrbskem jezeru v Gradec. O žalostni usodi svojega sina še ne ve ničesar. Pogrešil ga je, a dejali so mu, da ima „ošpice“. Da, ošpice — svinčene! — Okrajni glavar titularni deželnovladni svetnik g. marki L. Gozani je imenovan deželnovladnim svetnikom. — Administratorjem v Rovtah nad Jesenicami je imenovan g. Valentin Jakelj, dosedaj deficitent v Ribnem pri Bledu. — Koperator g. dr. Jurij Pečjak je imenovan učiteljem veronauka na strokovni šoli za lesno obrt v Ljubljani. — Ruska vlada je imenovala za Trst svojim konzulom dvornega svetnika Pavla Melnikova. — V Kastvu je umrl tamošnji župnik in dekan č. g. Anton Turak. Pokojnik je bil predsednik plemenite „Bratovščine hrvatskih ljudi“. — Grofa Henrika Chorinskega so našli dne 14. t. m. v Solnogradu mrtvega v postelji.

Vipavska volitev. Piše se nam: Prilika je sedaj dana možem, ki vodijo politiko na Kranjskem, pokazati, zakaj so uprizorili vseslovenski shod. Sloga je na shodu odmevala iz vseh govorov, in ako nočejo narodu vzeti vsega zaupanja na shode, kjer se zbira „cvet slovenskega in istrsko-hrvatskega naroda“, in upanja v boljšo bodočnost, se morajo ravnati po jednoglasno sprejetih resolucijah. Toda zaman! Vojno trobento že dviga „Slov. Narod“ ter kliče na boj proti „klerikalcem“, spominjajóč se pri tej priliki umlega poslanca g. Lavrenčiča na način, ki je popolnoma vreden nazorov o dostojnosti, katere imajo ljudje okoli imenovanega lista à la Malovrh. Čujemo tudi, da dr. Tavčar, ki se sicer za Vipavce nikdar ne briga, že hodi okoli in pripravlja vse za volilni boj. Ubogi naš narod! Ali ni še dovolj žalostne naše zgodovine iz časov Dežmana, Schwegelna in drugih narodnih odpadnikov? Ali se še niso spametovali ljudje, da puste zopet igrati vlogo dr. Tavčarju, ki hoče to zgodovino nadaljevati?! — Ako hočejo imeti kranjski Slovenci složno in uspešno delovanje v deželnem zboru, naj volilci sami naredo odločen korak. Imeli smo priliko govoriti o tej zadevi z veljavnimi možmi iz Vipave pri vseslovenskem shodu Misel, da naj narod sam naredi konec prepiru in sovraštvu, ima že na Vipavskem rodovitna tla Osvobodé naj se tedaj vsi volilni okraji diktature strank. Izvolijo naj iz svoje srede volilni odbor, kateremu naj bi se javila kandidatura, in ta volilni odbor naj priporoča tistega, ki bo imel največ zaupanja pri volilcih. Slovenskim listom naj se pa naznani, da je „slovenski volilni odbor v Vipavi“ postavil gospoda N. N. za kandidata. A ta res narodni

in v smislu vseslovenskega shoda izvoljeni kandidat pa ne sme pristopiti k nobenemu strankarskemu klubu, in, če ostane tudi sam, naj potrpi, saj mu bodo kmalu sledili drugi. Na ta način bi se vendar enkrat praktično pričela sloga. Pot po kateri naj hodi vsak, kdor hoče delati v javnosti, kažejo resolucije vseslovenskega shoda. Ako nočemo, da se nam bodo drugi narodi smejali in nas za politično nezrele smatrali, ostanimo kot možje pri tem, kar smo si obljubili. Toraj, vipavski možje, na noge! Poklicani ste Vi prvi, da pokažete svojo narodno zavest!

Drobne novice. V Ljubljani smo dobili telefon (dalnoglas). Ljubljanska telefonska centrala je urejena za 200 naročnikov. Za govorjenje z Dunajem in Gradcem bode treba za 3 minute plačati 1 gld., za govorjenje s Trstom 80 kr. — Koncesionarji za zgradbo lokalne železnice iz Ljubljane na Vrhniko bodo z vladnim dovoljenjem ustanovili delniško društvo „Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika“ s sedežem na Dunaju (!). — Moški zbor „Glasbene Matice“ je izvolil na občnem zboru dne 18. oktobra g. Iv. Vencajza načelnikom, gosp. Ant. Svetka njega namestnikom in ves stari odbor z vsklikom. — Glavni dobitnik efektnega srečkanja „Glasbene Matice“, dragocen klavir, je zadelo Bralno društvo v Škofji Loki. Dobitki se dobivajo vsako sredo in soboto v društveni hiši v Vegovih ulicah. — Slovensko drsališče na dirkališču slovenskih biciklistov v Ljubljani je gotova stvar. Dobro! — Na Dolenjskem so čutili dne 18. t. m. zjutraj ob 7. uri, valovit potres. Isti čas je bil potres s podzemeljskim bobnenjem tudi v Zagrebu. — „Bralno društvo“ se snuje v Mostah pri Ljubljani. — V Trziču na Gorenjskem je od zadnjega ljudskega štetja naraslo število prebivalcev za 350 oseb. Trzič broji sedaj 2440 prebivalcev. — Pri Radgoni je dne 13. t. m. pogorel velik mlin; škoda se ceni na 60.000 gld. — V Chikagi so Slovenci ustanovili zabaven klub „Kranjska zvezda“. — Koledar za ameriškanske Slovence bode izšel v New-Yorku.

Poslanca Kušarja je „Obrtna zveza za Kranjsko“ pozvala, naj vendar jedenkrat stopi pred svoje volilce. Ta želja je povsem opravičena, saj menda ni poslanca, ki bi imel tako malo zveze med volilci in seboj, kakor jo ima poslanec Kušar, in ker je za Ljubljano res malo sramotno, da ji njen poslanec v sedanjem kritičnem položaju niti jednega shoda ne privoščí, dočim so jih imeli poslanci katoliško-narodne stranke že nebroj. Zanimivo bi bilo n. pr. po Šukljevem izstopu iz slovanske krščansko-narodne zveze poizvedeti — Kušarjevo mnenje o tej zvezi. Kušar je na svojem volilnem shodu tudi obljubil, da bode stopil pred svoje volilce, a ker „Narod“ tega ne smatra „za resno“, bode poslanec Kušar ostal za pečjo in čakal, da ga Ljubljančanje — zopet volijo. „Obrtna zveza za Kranjsko“ si lahko laska, da je s pozivom na poslanca Kušarja zadela v črno piko!

Čuden oktober. V začetku meseca so prihajala poročila o velikem, za mesec oktober nenavadnem mrazu in o sneženih zapadih. Pri Opavi je tako medlo dne 8. t. m. da je bil ustavljen železniški promet. Na ruskem Poljskem je padlo snega črevelj visoko. Snežilo je celo v srednji in spodnji Italiji. Pri Glanah v Istri je zmrznilo jednajst delavcev, ki so se vračali iz gozda. Tudi na Dunaju na „Šmelci“ so našli nekega moža zmrznjenega na tleh. Zadnje dni je pa postalo zopet tako toplo, da je treba bilo odložiti vrhnjo suknjo. Danes se je vreme vnovč zasukalo.

V Št. Pavlu v Ameriki je bila dne 21. septembra veličastna slavnost, ko se je vršilo posvečenje novega škofa č. gosp. Jakoba Trobca. V stolni cerkvi je bilo prisotnih okoli 4000 oseb, ki so morale dobiti vstopnice, ker ni bilo za vse prostora. Duhovnikov se je sešlo do 250, med njimi so bili nastopni slovenski duhovniki: mil. g. škof Vertin iz Marquetta; generalna vikarja veleč. g. J. F. Buh s Towera in J. Stariha iz Št. Pavla; in čč. gg.: A. Ogulin, J. M. Solnce, A. Mikš, J. Knafelj, Fr. Bajer, Fr. Jager, A. Vilman, I. Tomazin, A. Plut, A. Kastigar, F. Požek, M. Šavs, R. Homar, S. Lampe, V. Šifer, Vit. Hribar,

F. Režek, Fr. Košmerl, A. Podgoršek, F. Žužek in M. Tušek.

Služba c. kr. profesorja porodostvoja na babilski šoli v Ljubljani je razpisana. Opozarjamo naše poslance, da naj vso svojo pozornost obračajo na to, komu se službe na Slovenskem oddajajo. Mož, ki hoče med nami delovati, mora biti v prvi vrsti, poleg tega, da ima strokovno izobrazbo, Slovan, mora z nami čutiti in misliti. Le na ta način, če se bomo lotili važnega „malega narodnega dela“, dobili bomo narodno razumništvo v vseh slojevih. Pri tej priliki si usojamo izreči svoje mnenje, da naj se ginekologični oddelek popolnoma opusti, in priklopi, kakor je že sedaj dejansko, kirurški oddelku. Saj je nemogoče biti c. kr. profesor in pa deželni primarij ob enem, ker, dvema gospodarjema priseči, je nezmisljivo. Na kirurški oddelek naj se pa nastavi eden sekundarij; dežela bode gotovo cenje izhajala.

Slovensko gledališče. V nedeljo se je ob razprodanem gledališču predstavljala priljubljena narodna igra „Revček Andrejček“. Intendantca naj s predstavami za ljudstvo le pridno nadaljuje. — Sinoči se je zopet pel „Rigoletto“. Predstava je dobro vspela, akoprav je gdč. Sevčikova se borila s prehlajenjem. — Jutri zvečer, v četrtek, predstavlja se veseloigra „Doktor Blažič“, nemško „Dr. Klaus“, spisal L' Arronge, poslovenil A. Terstenjak. Naslovno vlogo igra g. Inemann, v drugi večji vlogi nastopi prvokrat novoangaževana najvka gdč. Hilbert. — V soboto „Marija Stuart“.

Pravila slovenske krščansko-socialne delavske zveze v Ljubljani je deželna vlada že potrdila. Pripravljani odbor bode takoj vse potrebno ukrenil, da društvo prične poslovati v najkrajšem času.

Ogenj. Včeraj zvečer med 6. in 7. uro je gorelo v ljubljanski okolici kar na dveh krajih: v Rudniku in na Ježici. V Rudniku je pogorelo kinetijsko poslopje, na Ježici pa tri poslopja. V Rudniku so gasili ljubljanski gasilci.

„Krožek ljubiteljev ruskega jezika“ so osnovali na Dunaju. Društvo ima namen, gojiti društveni duh ter uriti v ruščini in ruski književnosti s tedenskimi shodi, s predavanji in prirejanjem zabav pa izletov. Vsakatera politična tendencija je izključena. Tak krožek je nujno potreben tudi v Ljubljani!

Kranjski klobučarji so imeli v nedeljo dopoldne v ljubljanskem Rokodelskem domu sestanek, na katerem so se pogovarjali o propadanju nekdanj cvetoče klobučarske obrti in o sredstvih, kako ji pomoči. Govorili so o tem gg. A. Terček iz Metlike, D. Frančič in dr. Krek. Izvolil se je pripravljani odbor, ki naj vse potrebno uredi za ustanovitev „zadruga kranjskih klobučarjev“. Naglašala se je tudi potreba vseh slovenskega obrtnega shoda. Ako bodo gospodje, ki vodijo akcijo, vstrajni, doseglo se bode marsikaj.

Tržaški iredentovci so sedaj za 70 kilometrov bliže blaženi Italiji. Minolo nedeljo se je slovesno otvoril še oni košček železnice 11 kilometrov, ki bode spajal furlansko železnico Červinjan-S. Giorgio di Nogaro z Benetkami.

V Kopru je policija zaprla tri absolvirane italijanske gimnazijce zaradi razžaljenja Nj. veličanstva. Razžalili so cesarja v prepiru z učiteljskimi. Italijanski časniki jih izgovarjajo, da so bili vinjeni. Slovenskim dijakom pa zopet preté Italijančiči, da jih bodo pobili.

Iz Celja se nam piše: Nemško gledališče v Ljubljani meče svoje žarke tudi v Celje. Revno celjsko gledališče pa nima niti svojih vstopnic, ampak se poslužuje vstopnic „Deutsches Volkstheater in Prag“. In čudom se bodete čudili, gosp. urednik, če Vam povem, da v to gledališče tudi Slovenci, odločni Slovenci, hodijo. (Kakor pri nas naši „naprednjaki“. Op. ured.) Najdražjo ložo ima baje neki odlični celjski Slovenec. Ali ni to sramotno?!

Za Čehovinov spomenik, ki se bode postavil slavnemu našemu rojaku ob cesarjevi petdesetletnici v avgustu 1898. l., je vzorec že v delu. Pomenljivo pri tem bo to, da bode Čehovin izklesan iz laškega toskanskega kararskega mramorja. V toskanski deželi si je omenjeni junak

pri naskoku in osvojenju Livorna zaslužil lepi vojaški red.

Društvo odvetniških in notarskih kandidatov v Celju je po državnem poslancu čast. gospodu Jožefu Žičkarju predložilo dve prošnji državnemu zboru, in sicer eno glede upeljave nedeljskega počitka v odvetniških in notarskih pisarnah, drugo pa glede zavarovanja za starost in onemoglost zasebnih uradnikov sploh; slednji prošnji pridružili so se tudi zasebni uradniki ptujski in sevniški. — Ti prošnji pa nista edini, ki so se v teh zadevah že predložile državnemu zboru, a visoka vlada vključ vsem prošnjam in resolucijam še do danes v prid zasebnih uradnikov ni družega storila, kakor da je — in to že pred dvema letoma — nabirala neko statistiko, katera bi naj bila za podlago zavarovanju za starost in onemoglost zasebnih uradnikov. Za to statistiko je izdala nekaj tisočakov, in ne moremo umeti, kako je mogoče, da pusti to stvar tako dolgo počivati, če ji je res bilo mar, da pomaga mnogoštevilnemu in popolnoma brezpravnemu sloju svojih podanikov. Ravno tako se je glede nedeljskega počitka v odvetniških pisarnah vlada povprašala pri nižjeavstrijski odvetniški zbornici za njeno mnenje, in je dobila za splošno upeljavo nedeljskega počitka povoljni odgovor, vključ temu pa še ni sluha, bode li nedeljski počitek v odvetniških in notarskih pisarnah postavno upeljan, ali ne. — Ne moremo si misliti, da bi tej nedolžni in opravičeni zahtevi odvetniških in notarskih uradnikov vlada ne mogla, ali pa ne hotela ustreči.

Društva.

Društvo „Gospodinjstva šola“ v Ljubljani je imelo dne 18. t. m. v „Narodnem Domu“ prvi občni zbor, katerega se je udeležilo 24 dam in 14 gospodov. Gosp. dr. Danilo Majaron je kot predsednik pripravljalnega odbora pozdravil navzoče in zlasti g. župana Hribarja. Povdarjal je veliko korist in potrebo društva, ki bode skrbelo za praktično izobrazbo nižjih slojev, namreč deklet iz malomeščanskih in delavskih družin, pri katerih se sedaj večkrat pogrešata red in dobra vzgoja, posebno pa modro gospodinjstvo. Upanje je, da bode društvo procvitalo. Devetdesetletni starček, č. g. L. Serajnik, proš v Tinjah na Koroškem, ki je na vseslovenskem shodu tako lepo kazal svoje mladeniško rodoljublje, je postal društvu prvi ustanovnik. Poslal je 30 gld. in iskrene pozdrave. (Živio!) G. oficijal Mandelj je obširno poročal o namenu tega društva in o delu pripravljalnega odbora. Razložil je načrt o programu in osebnju šole ter kakih podpor se je nadejati za njeno vzdrževanje. Gospodinjstvih šol je že mnogo po svetu in nobena ne peša, zlasti se pa lepo razvijajo v Švici in na Spodnjem Avstrijskem. Posebno toplo je govornik pozivljal ljubljansko zavedno ženstvo, da naj z vsemi močmi deluje za prosep te šole. Tehtnemu poročilu je sledilo živo odobravanje in vpisovanje članov. Nato se je volil odbor. Izvoljene so bile dame: g. Hlavka, učiteljica na c. kr. obrtnih šolah; g. Gutnik-ova, mestnega uradnika soproga; gdč. Grum-ova, mestna vrtnarica; g. Hribar-jeva, mestnega župana soproga; g. dr. Hudnik-ova, odvetnikova soproga; gdč. Krsnik-ova, trg. knjigovodje hči; gdč. M. Kopačeva, posestnice hči; g. Lenčotova, soproga veletržca; g. Lah-ova, c. kr. okr. sodnika vdova; gdč. Marolt-ova, mestna učiteljica; g. Prosenč-eva, zav. zastopn. soproga; g. Supančič-eva, stavbinskega podjetnika soproga; g. Subiceva, šolskega ravnatelja soproga; g. dr. Tavčar-jeva, odvetnika soproga; g. Trček-ova, posestnika soproga; g. Vodnik-ova, kamnoseškega mojstra soproga. Dalje so se izvolili 4 gospodje, namreč: g. Gostinčar, paznik v predilnici; g. dr. Majaron, odvetnik; g. Mandelj, c. kr. oficijal; g. Dimnik, mestni učitelj. Kot pregledovalca računov sta bila izvoljena gg. župnik Vrhovnik in krojaški mojster Šturm ter kot namestnik g. učitelj Gangel. — G. Šturm je izrekel željo, da naj bi jedi, katere bodo dekleta skuhalo, povžili šolski otroci iz Vodmata, da ne bodo zaradi kosila delali daljne poti domov. G. župan Hribar je pa izrazil veselje, da se je osnovalo tako koristno društvo, želel damam, da bi pridno de-

lale in zagotovil, da bode vedno na razpolago njegova podpora.

Slov. kat. akad. društvo „Danica“ priredi v četrtek, dne 21. oktobra t. l., ob 1/2 Sih zvečer v prostorih Kastnerjeve restavracije: „zum Magistrat“ I. Lichtenfelsstrasse na Dunaju svojo prvo redno občno sejo s sledečim vspešdom: 1.) čitanje zapisnika zadnje seje, 2.) poročilo odbora, 3.) poročilo revizorjev, 4.) a) volitev predsednika, b) volitev odbora, 5.) raznoterosti.

Književnost in umetnost.

„Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko“ prinašajo v 4. sešitku sledečo zanimivo tvarino: 1.) I. Vrhovec: Gorski zakon in gorske pravde. (Dalje.) 2.) Dr. Fr. Kos: Iz domače zgodovine. (Doba od 843—867.) 3.) Dr. Fr. Kos: Loško gospostvo l. 1630. (Dalje.) Med malimi zapiski je recenzija o Lavtižarjevi zgodovini župnij in zvonov, poročilo o neki važni češki knjigi in „Očenaš za Francoze“. Opozarjamo zgodovinarje zlasti na velevažni Kosov članek „Iz domače zgodovine“.

„Planinski Vestnik“ prinaša v svoji 9. številki obširen popis slavnosti, katero je priredila „Savinjska podružnica slov. planinskega društva“ dne 8. septembra t. l. v proslavo šestdesetletnice profesorja Frischaufa. Popisu je pridejana slavljenčeva podoba. V „društvenih vesteh“ so zanimive beležke. „Planinski Vestnik“ dobivajo člani „Slov. plan. društva“ brezplačno. Ker je list dobro urejevan in ker „Slov. plan. društvo“ res neutrudljivo dela, da se slovenske planine ohranijo Slovincem, je dolžnost vseh rodoljubov, pristopati temu društvu, v katerem vlada lepa sloga!

Peronospora ali strupena rosa ter način, kako se tej bolezni obraniti. Govoril dne 27. maja 1897 na podučnem shodu središkega bralnega društva „Edinost“ Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču. — Delce, katerega namen je gotovo blag, stane samo 10 kr., ako pa se naroči večje število iztisov, se cena še bolj zniža. Ker je razprava pisana dokaj poljudno, služila bode izvestno dobro našim preprostim slov. viničarjem, kateri se hočejo natanko o navedeni trtni bolezni poučiti. Premožnejši vinogradniki bi naj delce pridno širili med prosto ljudstvo vinorodnih krajev; korist bode i njih samih. Knjižica se dobi pri pisatelju A. Kosiju v Središču.

Razne stvari.

Kneippov spomenik. V Wörishofenu so odkrili 6. t. m. spomenik prelatu Kneippu. Nad studencem je v mramorni plošči reliefna podoba Kneippova in pod njo teče voda iz levove glave v veliko školjko. Pokojnemu ljudoljubu je pri odkritju imel slavnostni govor predsednik odbora za spomenik, knez Galicin.

Stroški za šole. Stroški za nemško gimnazijo v Celju znašajo 26.645 gld. Mariborska gimnazija stane 35.474 gold., v Celovcu 36.612 gld., v Beljaku 24.546 gld., v Ljubljani 49.704 gld., v Novem Mestu 24.175 gld. itd. Slovenskonemška gimnazija v Celju bi stala le 12.500 gld. Prva gimnazija v Gradcu 51.262 gld., druga ondi 39.654 gld. itd. — Vseučilišče dunajsko stane nad 1 milijon gld. vsako leto, vseučilišče v Inomestu 346.780 gld., v Gradcu 473.853 gld., vseučilišče v Pragi (nemško) 294.248 gld., vseučilišče v Pragi (češko) 482.166 gld., v Lvovu 263.103 gld., v Krakovu 415.600 gld., v Černovicah 145.100 gld., tehnična šola na Dunaju 319.800 gld., tehnična šola v Gradcu 115.100 gld., nemška tehnična šola v Pragi 116.341 gld., češka tehnična šola v Pragi 129.652 gld. itd. Vse visoke šole stanejo 4.128.597 gld., tri katoliške bogoslovne šole v Solnem Gradu, Olomucu in na Dunaju 58.000 gld. Vse srednje šole (gimnazije in realke) 7.115.531 gld.

Židje imajo povsodi prednost. Na prošnjo „feldpredigerja“ dr. Kische v Pragi je letos dovolilo vojno ministerstvo, da smejo židovski novinci pri osmem koru namesto 6. oktobra, ko obhajajo židje svoj veliki praznik, dohajati jeden dan pozneje, t. j. 7. oktobra. Krščanski vojaki pa, to vemo iz gotovega vira, so imeli svoje

vaje že ob največjih praznikih, celo na Veliko noč. Kje je odločnost katoliških krogov?

Nekaj za kovače. Po potresu je bil odstopil pri neki hiši zid in treba je bilo hišo zvezati. Močen železen drog je že šel skozi zvrtni luknji, in na obeh konceh droga sta bili naviti čvrsti železni plošči, a odstoplega zidu nikakor ni bilo mogoče priklopiti. Kovaču je pomagala umnost. Razbelil je drog, ki je že ležal v zidu, s podstavljenimi svetilkami. Ko se je drog raztegnil, je privil železni ploščici do zidu, in ko se je železni drog ohladil in skrčil, pritegnil je drog sam takó trdno zid k hiši, da bi ga nihče ne bil mogel boljše.

O zrakoplovcu Andree-ju se ne sliši nič gotovega že več mesecev. Najbrže je padel z balonom kam na severne ledene gore. To pa ljudi ne plaši. Iz Novega Jorka pojde častnik Peary na severni tečaj. Pravi, da bode potreboval za pot pet let in prišel gori, ali pa prej — umrl. Nansen pa meni, da je Andree lahko še živ, in da bode moral zimovati, kakor on, na severu, ter se vrne po letu.

Iz vagona vrgli. Dne 27. p. m. se je vozila devojka Saveta Gačič iz Berkazovega v Bačince na Hrvaškem. V vagonu se je vozilo z njo dvoje surovih fantov, ki sta dekle nadlegovala z nestrannimi nagovori. Ker je dekle krepko odbijalo nadlegovalca, razjarilo je to suroveža tako, da sta zgrabila mladenko in jo vrgla iz vagona. Dekle se je močno pobilo o padcu. Zoper suroveža, ki sta se lagala, da je deklica sama skočila iz vagona, je konduktar napravil ovadbo pri sodišču.

Prepoved prodaje pohujšljivih knjižur na železnicah. „Vaterland“ prinaša sledečo vest: Železniški minister je izdal prepoved razpro-

dajanja pohujšljivih in neestetičnih knjig in brošur po železnicah. Ravnateljstva imajo ukaz, strogo paziti na razpečevanja knjig na železnici in imajo razprodajalci istih vse knjige, ki jih prodajajo, pokazati ravnateljstvu, oziroma načelnistvom postaj. Ta odredba je bila zares jako potrebna.

„Stara hiša.“ V Varšavi je bil nedavno promoviran doktorjem medicine neki Boryski. Star je še-le 75 let, slušatelj medicine pa je bil 108 semestrov.

Rusija napravlja prekop med Rigo in Kerzonom, t. j. med vztočnim in črnim morjem. Dolgost prekopa bi bila 1600 m in bi bil v gorenjem delu širok 60.5 m in v globočini 8.5 m. Prekop bode vezal Dino in Berezino in pa reko Dnjeper. Na več krajih so že pričeli z delom, tako z gradnjo ogromnih pristanišč ob Rigi in Kerzonu. Proračun stroškov znaša 200 milijonov rubljev in se morajo dela zvršiti do leta 1902. Da, Rusija hoče menda obrniti na-se pozornost vsega sveta in v nekaterih dneh nadomestiti, kar se je zamudilo v stoletjih. Dne 26. septembra t. l. je bila otvorjena v Rusiji medicinska fakulteta za ženske. — Ruski car je pariškim siromakom podaril 100.000 frankov.

Najnovejše vesti.

Poslanca Šajerja je krščanskosocialna stranka Stojalovskega izključila, ker je šel na shod socialnih demokratov in se ondi nespodobno vedel.

V državnem zboru snujeta nov klub dvorni svetnik Šuklje (!) in posl. Štefanovič. V ta kljub je vstopilo do sedaj osem „divjakov.“

Med včerajšnjo večerno sejo se je sešla parlamentarna komisija desnice. Navzoč je bil tudi Badeni. Iskali so sredstev, da se uduši obstrukcija. Poslanci so zahtevali, da naj se precej spremeni poslovnik, a vlada ni hotela.

Jugoslovanski poslanci so se baje z Badenijem zjediniili glede svojih zahtev. Dalmatinci zahtevajo hrvaščino, kot uradni jezik. Čehom se je nekaj tirjatev že izpolnilo.

Koncem večerne seje so se primerili v zbornici najgrši škandali, ko je levica surovo zahtevala konec seje. Tolkli so poslanci z deskami, ki pokrivajo tintnike, ob mize. Wolf in Krumbholz sta se stepala. Poslanci so bežali na hodišče. Drugi so tolkli ob mizo predsednikovo, in ga prisilili, da je zaključil sejo ob jedni uri po polunoci.

Razširja se vest, da bode Badeni razpuštil državni zbor še ta teden.

Zahvala.

Za vsestransko sočutje ob nepričakovani smrti naše preljube hčere, soproge in matere, gospe

Marije Bruss-Štefetoje,

kakor tudi za darovane lepe vence in za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, izrekamo vsem prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo. Srčna hvala vsem! 89 (1-1)

Osmina po dragi pokojnici se bode opravljala v soboto dne 23. oktobra v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani ob 10. uri dopoldne in v župni cerkvi sv. Lenarta v Kropi.

V Ljubljani, dne 18. oktobra 1897.

Žalujoča rodbina.

Brata Eberl,

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra 4 (47-39)
c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpriprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 1 (47-39)

Pleskarska in lakirarska obrt

Josipa Makovca

Breg št. 20. LJUBLJANA Breg št. 20.

se priporoča spoštovanemu p. n. občinstvu za prevzemanje vseh v njegovo stroko spadajočih del, 47 (35-24) kakor v mestu tako na deželi

zlasti vseh novošegnih vrst lesa s prosto roko imitovanih.

Točno in solidno izvrševanje, pri uporabi najboljšega materiala in po kolikor mogoče najnižjih cenah.

Prej **Albert Robida** Prej
M. Učak M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 5

49 (23-20) izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebej za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Janez Jax

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

35 (47-39)

in

strojev za vozarenje.

(biciklov, velocipedov.)

Ceniki franko na razpolago.

Alojzij Lenček,

stavbeni in galanterijski klepar,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 21.

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za vse v njegovo stroko spadajoča dela.

☛ Zagotavlja najsolidnejšo postrežbo in 54 (32 21) zmerne cene. ☛

➔ Otvoritev prve domače tvrdke z mesnim blagom! ➔

Čast mi je, naznanjati najljudneje slavnemu občinstvu, da sem otvorila

v novozgrajeni Mayer-jevi hiši, Sv. Petra cesta št. 2, zraven kavarne „Valvazor“

prvo domačo tvrdko

z najrazličnejšimi in najfinejšimi mesnimi izdelki, kot: s pristno kranjskimi, frankfurtskimi, pariškimi, avgsburškimi klobasami, hrenovimi klobasicami, safaladi i. t. d., s suhim mesom in teletino, nadalje: z divjačino in perutnino na drobno in debelo.

Pripravljam vse te reči sama s pomočjo izkušenih močij in iz zanesljivega domačega blaga.

88 (4-2)

☛ Pošiljatve po pošti in železnici se bodo vršile točno in natančno. ☛

Ker razpolagam z vsemi potrebnimi sredstvi, mogoče mi bo postreči slavno občinstvo v popolno zadovoljnost.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

Marija Kopač.